

שואל ומשיב / הרב יהורם חدد שליט"א

שאלה:
גבנו אופניים חשמליות או רכב ושפצו את הרכב או את האופניים ולבסוף נמצאו הגנבים האם צריך לשלם בעל האופניים או בעל הרכב את התוספת שהשביחו הגנבים לגנבים **תשובה**:
הגונב חייב בכפל אלא שהיום לא דנים דיני קנסות כיוון שאין דיינים סמוכים וכפל הוא קנס שהרי משלם יותר ממה שגנב ואף שלא דנים דיני מומחים ולכן לא יכול ליתבע מהגנב כפל מכל מקום אם תפס לא מפקיטין מיהה מה ששיפצו ברובכ או באופניים הוי תפוס בהם ולכן זכה בהם ודין זה שידק גם בגנב גוי שאומרים לגוי שדיננו יש דין כפל וצריך לדון לפי דיננו כמבואר ברמב"ם הל' מלכים פרק עשירי הלכה י"ב

שאלה:
אדם ששכח תעודת הזהות וכסף בתוך גישק הוריד את המעות והלך ללמוד וכשעמד ללבוש נזכר שיש שם תעודת זהות וכסף האם מותר לו ללבוש וללכת עימו לבית **תשובה**:
בסימן ש"יי סעיף ז כתב הרמ"א כיס (של מעות) התפור בבגד, הואיל ועיקר הבגד עומד ללבוש, אם הוציא המעות משם, מותר ללבוש הבגד, דחכים בטל אצלו אבל אם שכח בו מעות, מותר לטלטל הבגד, דלא אמרינן דכל הבגד נעשה בסיס למעות הואיל ואין המעות על עיקר הבגד ; אבל אין ללבושו בשבת, דחיישינן שמא יבא בו, אם כן לפי דברי הרמ"א כשהכיס הוא בפני עצמו והתפור לבדו , כגון כיס של תעודת זהות וכסף (לאפוקי מכיס של חולצה שהבגד עצמו משמש גם כחלק מהכיס) מותר לטלטל את הבגד וכיון שיש ערוב והוא סומך על העירוב יכול גם ללבושו כיון שגם אם יצאו יש עירוב ורק במקום שאין עירוב אסר הרמ"א ללבושו שמא ישכח ויצאו בו וכתב המ"ב שם ס"ק כט שאם אפשר בניעור ינער אבל הכא חשש שיגנבו לו זאת וחשש לנער ולכן יכול ללכת לביתו

לזכות לתורה צריך הקרבה

אמר ר"ל אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה שנאלם זאת התורה אדם כי ימות באהל
כותב הרמב"ם הל' תלמוד תורה סי'י מי נפְּשָׂאוּ לבו לקיים מצוה זו כְּרָאוּי וְלִהְיוֹת מְקַבֵּל בְּקִתְר תּוֹרָה. לא יִסִּיחַ דַּעְתּוֹ לְדַבָּרִים אַחֲרָיִם. וְלֹא יֵשִׁים עַל לְבוֹ שְׂיָקֵנָה תּוֹרָה עִם הַעֲשֵׂר וְהַבְּבֹל בְּאִתּוֹ. (מסנה אבות וד-ו)
יְפָדָה הַיָּד בְּרֻקָּה שֶׁל תּוֹרָה. פֶּתַי בְּמִלְחָה תֵּאֱכַל וּמַיִם בְּמִשְׁרֵה תְשַׁלְּתָה וְעַל הַיָּרֵךְ תֵּישֵׂן וְחַיֵּי צַעַר תִּתְּקֶה וּבַתּוֹרָה אֶתְּהַפֵּק עָלַי. וְלֹא עֲלִידָה הַדָּבָר לְגַמְרוּ וְלֹא אֲתָה בְּן חוֹרְיִין לְבָטֵל מִמֶּנָּה. וְאִם הִרְבִּיתַּ תּוֹרָה הִרְבִּיתַּ שְׂכָר. וְהִשְׁכָּר לִפֵּי הַצַּעַר:
בסעיף ט' כותב הרמב"ם:
: דְּבָרֵי תּוֹרָה אֵינָם נִמְצָאִים בְּגָסִי הַרוּחַ אֲלֵא אֲלֵא וּשְׁפָל רוּחַ שְׂמִיתָאֵבֵק בְּצַעַר רַגְלֵי הַחֲכָמִים וּמְסִיר הַתְּפָאוֹת וְתִעְזָבוּן הַיָּזְמַן מִלְּבֹו וְעוֹשֶׂה מְלֶאכְלָא בְּכָל יוֹם מַעֲט פְּדֵי תַיִו אִם לֹא הִיָּה לוֹ מַה יֵּאֱכַל וּשְׂאָר יוֹמָו וְלִילוֹ עוֹסֵק בַּתּוֹרָה:

ובסעיף כ' כותב הרמב"ם אין דְּבָרֵי תּוֹרָה מִתְקַיְּמִין בְּמֵי בִּשְׁרֵף עֲצֻמוֹ עֲלֵיהֶן. וְלֹא בְּאֵלוֹ שְׁלוֹמֵדִין מִתּוֹדָ עַדוּן וּמִתּוֹדָ אֲכִילָה וּשְׂתִיָּה. אֲלֵא בְּמֵי שְׂמִיּוּת עֲצֻמוֹ עֲלֵיהֶן וּמַצַּעַר גּוּפוֹ תְּמִיד וְלֹא יִתֵּן שָׁנָה לְעֵינָיו וּלְעַמְפֵּייו תְּנוּמָה. אֲמָרוּ חֲכָמִים דְּרַךְ רַמְזוֹ (במדבר יט-יד) "זאת התורה אדם כי ימות בָּאָהֳלֵי אֵין הַתּוֹרָה מִתְקַיְּמַת אֲלֵא בְּמֵי שְׂמִיּוּת עֲצֻמוֹ בְּאָהֳלֵי הַחֲכָמִים. אֲמָרוּ חֲכָמִים בְּרִית כְּרוּתָה שְׁכַל בַּתּוֹרָתוֹ בְּבִית הַמְדוּרָשׁ לֹא בְּמִהְרָה הוּא מִשְׁכָּח. וְכָל הַיָּגַע בְּתִלְמוּדוֹ בְּצַנְיָנָה מְחַכֵּים שְׂנֵאָמֵר (משלי יא-ב) "וְאֵת צְנוּעִים חֲכָמָה". וְכָל הַמְּשַׁמְעֵי קוּלוֹ בַשְּׂעִת תִּלְמוּדוֹ וְתִלְמוּדוֹ מִתְקַיְּמֵם בְּיָדוֹ. אֲבָל הַקְּוָרָא בַּחֲשׁ בְּמִהְרָה הוּא שׁוֹכֵחַ:

ראש ישיבה דובר ואמר שהיום אין "גדולים" כיון שאין מידות מתקונות שמע את זה מרן הרב אלישיב ואמר שהסיבה אינה משום כך אלא שלא מנצלין את הזמן כל דקה כל שניה ללמוד תורה

הַרְבַּ בְּעַל שֵׁם טוֹב (הובָא בְּדָגְל מִנְחָה אֲפָרִים פְּרֻשֶׁת בְּשַׁלְח (פא.) אָמַר רַב יְהוֹנָדָה אָמַר רַב שְׁחִיר הַבֵּית שֶׁלֹא בְּרָכוּ בַּתּוֹרָה תְּחִלָּה. מְדוּעַ עוֹנֵשׁ כַּזֶּה חַמּוֹר מְשׁוּם שֶׁלֹא בִּרְכוּ בַתּוֹרָה שִׁיחֲבַר הַבַּיִת וְנָתַן לָךְ פֶּךָ דִּיקוּגוֹ וְיִתְחַבְּבוּ לְלוֹת וְכוּי. אֲלֵא שֶׁלֹא בְּרָכוּ בְּרַכַּת וְהַעֲרַב נֹא שְׁהִיא הַבְּרָכָה הֶרְאֵשׁוּנָה שֶׁבְּבִרְכוּת הַתּוֹרָה, **כִּי צְרִיף לְהַתְפַּלֵּל וּלְבַקֵּשׁ שְׂנוֹזָה לְהַרְגִּישׁ אֵת הַמְּתִיקוּת שֶׁבַּתּוֹרָה. כִּי מִי שְׂאִינוֹ זֹכֶה לִכְךָ הַמְּתוּק לְהַפְדֵּי לוֹ לְמוֹ, בְּמֵאֲמָרָם ז"ל (תְּעִינִית ז.). זְכָה סֵם חַיִּים, אֲלֵא זְכָה סִמָּא דְּמוֹתָא. וְכֵן הוּא בְּאִהַר הַקְּדוּשׁ (ח"ג רכט) שֶׁהַעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה לְשַׂמְּהָ זֻכִּים לְמַיִם מְתוּקִים, בְּגִנוּד לְאַחֲרִים שְׂטוּעָמִים אֵת הַמַּיִם הַמְּרִים.**

וְכִילוּצָא בְּזָה פְתַב הַתַּב הַרמ"ל לְבָאָר, בְּדַכְנֵנָה אֲמָרוּ בְּמִקְרָא שֶׁלֹא בְּרָכוּ בַּתּוֹרָה "תְּחִלָּתָה" שִׁיַּתְכֵּן וּבְרָכוּ בְּרַכָּה אַחֲרוּנָה, אֲבָל בְּרַכָּה רֵאשׁוּנָה שֶׁבָּה אָמַר "אֲשֶׁר בָּחַר בְּנוֹי" בְּרַכָּה הַמְּסַמְּלַת אֵת הַקֶּרֶף הַגְּדוֹל שֶׁצִּיבְנוּ לְקַבֵּל אֵת הַתּוֹרָה, שְׁעַל יְדֵי הַתּוֹרָה הַבְּדִילְנוּ מִן הַעַמִּים, מִהֵם וּמִקְּבַל הַמוֹנָם, וְרֵאשִׁית סִגְלָתוֹ שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל הוּא עַל יְדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. וְלֹא שָׁמָרוּ עַל שְׂזָבוֹ לְהַפְרֹד עַל יָדוֹ וְתִקְרָף לְהִיְוֵת עִם הַמִּיחָד שְׂזָכָה לַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

מַסּוּפֵר (אגרת לבו תורה)
עַל פְּמָה הִיָּה שְׂקוּעַ בְּלְמוּד מִרן הרב עובדיה זצ"ל בצעירותו, כְּאֲשֶׁר הִיָּה בֶן 13 שָׁנָה, בְּאַחַד הַעֲרָבִים הִיָּתְּהַה הַפְּגָנָה קוּשָׁה, וְיִרוּשָׁלַיִם בְּעֶלְטָה מְחֻלְטָת. מִרְן זצ"ל עָלָה לְיִשׁוּבְטָבְלִי שֶׁבְּשִׂכּוּנַת בֵּית יִשְׂרָאֵל, כְּשֵׁנַר בְּיָדוֹ, וְהִיָּה לומֵד. תְּלַמֵּדֵי הִיְשִׁיבָה בְּמִקּוּם הַבֵּיטוֹ מְהֻרָחֵב וְרֵאוֹ נֵר דְּלוּק בְּבִית הַקְּנֶסֶת, וְהִשְׁטִישׁוּ מִגְּנָבִים, וְהוֹעִיקוּ אֵת רַב הַשִּׁכּוּנָה הַגָּאוֹל הַגְּדוֹל רַבִּי שְׂמִישׁוֹן קַנְיִית בעלֵם שְׁהִיָּה גָאוֹן עוֹלָם, וְהוּא עָלָה לְבִית הַקְּנֶסֶת, וְכְאֲשֶׁר רָאָה אֵת הַנַּעַר רַכוּן עַל סְפָרָיו, נֶגַע בְּרַף בְּקַתְפוֹ, קָדַי שֶׁלֹא יְהַבֵּל, וְאָמַר לוֹ שֶׁלֹא עָלָה לְלַמֵּד, מַחֲשֵׁשׁ הַפְּגוּזוֹת הַאוּבִי. וּלְקַחוּ יָד בְּיָד לְבִיתוֹ, וְבָאוּתָה שָׁעָה אָבִיו שֶׁל מִרְן וְאָחִיו חֶפְשׁוֹ אֲתוֹ וְלֵאמֹר שְׁעַלְמַם מִתְּבִיָּת, וְהִיָּתְהַה תְּרוּצָצוּת בְּרָחוּבוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל

נכתב לעורך לב המעיניים בלבד לא למעשה

אם האופניים חשמליות או רכב ושפצו את הרכב או את האופניים ולבסוף נמצאו הגנבים האם צריך לשלם בעל האופניים או בעל הרכב את התוספת שהשביחו הגנבים לגנבים **תשובה**:
הגונב חייב בכפל אלא שהיום לא דנים דיני קנסות כיוון שאין דיינים סמוכים וכפל הוא קנס שהרי משלם יותר ממה שגנב ואף שלא דנים דיני מומחים ולכן לא יכול ליתבע מהגנב כפל מכל מקום אם תפס לא מפקיטין מיהה מה ששיפצו ברבכ או באופניים הוי תפוס בהם ולכן זכה בהם ודין זה שידק גם בגנב גוי שאומרים לגוי שדיננו יש דין כפל וצריך לדון לפי דיננו כמבואר ברמב"ם הל' מלכים פרק עשירי הלכה י"ב

שאלה:
אדם ששכח תעודת הזהות וכסף בתוך גישק הוריד את המעות והלך ללמוד וכשעמד ללבוש נזכר שיש שם תעודת זהות וכסף האם מותר לו ללבוש וללכת עימו לבית **תשובה**:
בסימן ש"יי סעיף ז כתב הרמ"א כיס (של מעות) התפור בבגד, הואיל ועיקר הבגד עומד ללבוש, אם הוציא המעות משם, מותר ללבוש הבגד, דחכים בטל אצלו אבל אם שכח בו מעות, מותר לטלטל הבגד, דלא אמרינן דכל הבגד נעשה בסיס למעות הואיל ואין המעות על עיקר הבגד ; אבל אין ללבושו בשבת, דחיישינן שמא יבא בו, אם כן לפי דברי הרמ"א כשהכיס הוא בפני עצמו והתפור לבדו , כגון כיס של תעודת זהות וכסף (לאפוקי מכיס של חולצה שהבגד עצמו משמש גם כחלק מהכיס) מותר לטלטל את הבגד וכיון שיש ערוב והוא סומך על העירוב יכול גם ללבושו כיון שגם אם יצאו יש עירוב ורק במקום שאין עירוב אסר הרמ"א ללבושו שמא ישכח ויצאו בו וכתב המ"ב שם ס"ק כט שאם אפשר בניעור ינער אבל הכא חשש שיגנבו לו זאת וחשש לנער ולכן יכול ללכת לביתו

לְמוֹצָאוֹ. וְכֹאֲשֶׁר הִרְבַּ מִסְפָּלִיק נִרְאָה יַחַד עִם הַנַּעַר הַצֵּעִיר, פֶּעַס אָבִיו וּבִקְשׁ לְהוֹכִיחוֹ עַל פְּגַיְו בְּעַת פְּזוֹ, וְאָמַר לוֹ הַגָּאוֹן זצ"ל, לֹא תַנַּע בּוֹ וְלֹא תַחְקַעַע עָלָיו, כִּי הוּא יַעֲתִיד לְצִאֵת גְּדוֹל בְּיִשְׂרָאֵל. וְזֹאת הוּי שְׂקוּד לְלַמּוֹד תּוֹרָה.

כמה מגדולי רבני ישראל, לא זכו לחכמתם הגדולה, אלא בשביל שקידתם בתורה, לילה כיום יאמר כחשכה כאורה, ולא הסירו מחשבתם מן התורה, בשכבם ובקומם. אחד המיוחד מגדולי ישראל היה הגאון הנצי"ב, רבי נפתלי צבי יהודה ברלין זצ"ל (מחבר ספר "העמק שאלה" וש"ית משיב דבר ועוד), אשר שמו נודע בשערים המצוינים בהלכה. אמר עליו הרה"י רבי ברוך הלוי אפשטיין מחבר ספר 'תורה ומימנה', שכישורונותיו מלידתו היו בערך ממוצעים, ובכל אופן, לא מצויינים, אך הודות לשקידתו הנפלאה, אשר לא יאומן ולא יסופר על שקידתו וחשקו בתורה, הגיע למדרגה הרמה, במעלה הגבוהה מעל גבוהה של העמלים בתורה.

ותכונת שקידתו היתה - כשאשר הרגיש בהמשך זמן לימודו כי קרוב שתתספנו שינה, היה טובל רגליו במים קרים, למען תפוג ממנו הנטייה לשינה, ועוד מעשים נפלאים כאלה. ועל כן יאמר מפי חכמי וגאוני דורו מימי חורפן, על סיולת התורה אשר רכש אליו, לא רכש בקניין הלימוד הרגיל אצל סוֹת לומדים, אלא על ידי מערכת מלחמה אשר הציב למענה בחירוף נפש. ונפתולי אלהים נפתל עמה עד שכבש אותה והכריעה תחתיו, ולכד אותה לקניין עולם, לבל ימוט לעולם.

לא מעט סבל מיחסם של כמה מגדולי תורה אשר סביבו, שהביטו אליו כמו ממרומים, והתייחסו אליו כאיש העומד רחוק מחוג סירתם. אפילו חותנו הגאון רבי יצחק מוואלוז'ין מתחלה לא משך אליו חסד רב, עד אשר במקרה באו לידו כתבי חתנו הנצי"ב, ומתוכם חיבור גדול על ספרי, והיה משתומם מאוד, עד כי לא האמין למראה עיניו, ותתפעל נפשו מאד, עד כי קרא עליו: "אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה", ומאו החל לקרבו, ויט אליו חסד, באהבה רבה, ומצבו הרוחני הגדול עד כי גדל מאד.

וכתב האהן רבי אלחנן וסרמן הי"ד (בהקדמה לקובץ שיעורים), שסיבת חייבות של כל הצרות הבאות אלינו היא שכחת התורה, ולפיכך חיווק בלימוד התורה הוא הצלה גם במובן הגשמי, והעומד מנגד בשעות קשות אלו, ואינו מתחזק בתורה, עונב על איסור "לא תעמוד על דם רעד".

מסופר על שליח מארץ וכשהגיע לשם חיב הדיוק ברית מילה לאסוף כספים מסווגים, וכשהגיע לשם חיב הדיוק ברית מילה שהיתה אמורה להתקיים באותו יום אחד מעשירי המקום, אבל אבי הבן אמר שהוא לא מוכל להתחיל עד שלא יגיע רבי חי טייב.

השליח מארץ ישראל חיכה גם בסבלנות, ולפתע נכנס אדם שגראה פשוט מאוד ואפילו היה לו בוץ בנעללים, והשליח רואה שכולם נעמדו דום עד שהרב התיישב, והרב כל רק שנתיישב אלא גם מנמס כשרגליו על עם הנעללים הברוצית נוגעות במפה הלכנה, והשליח רצה להזיז את רגליו מהמפה, אלא שראה את זה רבי ישועה ביסח אחד מגדולי אותו דור, ואמר לו זמן תשחק באש, אל תיגע, אתה מסכן את החיים שלך, בתוך זמן קצר רבי חי טייב התעורר, והברית מילה התקיימה כראוי. ובניתנים רבי חי טייב ישב עם רבי ישועה בסיס, והחלו לדבר בדברי תורה ישב השליח והקשיב, ובתחילה הוא הבין את הדברים, אך לאט לאט הוא ראה שהדברים קשים לו להבנה, ואז פנה אליו הרב חי טייב ושאל אותו שאלה, אמר לו השליח אני אלך לשירותים בחוץ ואחזור, והשליח התפלל לה' שישלח לו אותו הנביא ויסביר לו את התשובה, ואכן כך היה, וחזר השליח ואמר לרבי חי את התשובה, ורבי חי שאל אותו שוב פעם שאלה, ואמר לו השליח אני אצא בחוץ יש אויר טוב ואפשר להחרכו, ושוב ביקש מהקדוש ברוך הוא שישלח לו את אליהו הנביא וכך היה, וחזר השליח למקום ואמר לרב את התשובה. והרב שאל אותו שאלה נוספת, הפעם גם אליהו הנביא לא ידע את התשובה, ואמר לו הרב כשהשלים עומד המום מרוח הקודש שלו שהתורה נקנית בעלם וביגיעה וגם הוא עצמו יגע בעשר הצעותיו כדי לזכות לתורה, ואם הוא גם יתייגע הוא גם יזכה, והשליח קיבל את הדברים ולקח את הבוץ של הנעללים של הרב לקיים את המשנה והוי ומתאבק בעפר רגליהם של תלמידי חכמים.

רבי יהודה ברוך הלוי אפשטיין

רעזה"י

פרשת חוקת

להיות אוהב שלום ורודף שלום

כתוב בפרשה על פטירתו של אהרון הכהן: "ויבכו אותו כל בית ישראל" שכל עם ישראל השתתפו בקבורתו כיון שהיה אוהב על הכל והכרה שלום בעולם.

כותב מנורת המאור למִשָּׁה גְּמֵלו חֶסֶד הַאֲנָשִׁים בַּלְבָד, שְׂנֵאָמֵר: "וַיַּבְכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־מֹשֶׁה וְגוֹי (דברים לד, ח). וּלְאֶהֱרֹן גְּמֵלו חֶסֶד הַאֲנָשִׁים וְהַנְּשִׂים וְהַטָּף. לְמַה? שֶׁהִיָּה אֶהֱרֹן אוֹהֵב שְׁלוֹם וְרוֹדֵף שְׁלוֹם וְעוֹבֵר בְּכָל מַחֲנֶה יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם וּמְשִׁים שְׁלוֹם בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ וּבֵין אִישׁ לְרֵעֵהוּ, לְפִיכָד גְּמֵלו לוֹ חֶסֶד כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שְׂנֵאָמֵר: "וַיַּבְכוּ אֶת־אֶהֱרֹן שֶׁלֵּשִׁים יוֹם וְגוֹי (במדבר כ, טט (רומבא ברשי"י).

כפי שכתוב בפרקי אבות פ"א:
הלל אומר הוי מתלמידיו של אהרון אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה

מובא בְּאִבוֹת דְּרַבֵּי נֶתַן: הוּי מִתְלַמְדֵיךְ שֶׁל אֶהֱרֹן, שְׁהִיָּה אוֹהֵב שְׁלוֹם וְרוֹדֵף שְׁלוֹם. כִּיֻּצַּד? הַרִי שְׁהִי עֲנִי בְּנֵי אָדָם שְׁעָשׂוּ מְרִיבָה זֶה עִם זֶה, הִיָּה הוֹלֵךְ אֶהֱרֹן וַיּוֹשֵׁב אֲצַל אֶחָד מֵהֶם, וְאוֹמֵר לוֹ: רֵאִיתִי אֵת חֲבֵרְךָ פְלוֹנִי, שְׁהוּא אוֹכֵל אֵת לְבוֹ וּבוֹכָה בְּדַמְעוֹת שְׁלִישׁ וְאוֹמֵר "אוי לי שְׂפָדָה אֶמְרָתִי לחֲבֵרִי, הִיאֲדָ אֲשָׂא אֵת עֵינֵי לְמוֹלֵי וְרָאָהּ, בְּשִׁיתִי וְגַם נִכְלַמְתִּי מִמֶּנּוּ שְׂפָנֵי הוּא שְׁחָטָאתִי לוֹ". וַיּוֹשֵׁב אֶהֱרֹן וּמַדְבֵּר עִלְבּוֹ, עַד שְׂמִסִּיר אֵת הַשְּׂנָאָה מִלְּבוֹ. בְּאַחַד לְאַחַר מִכּוֹן הוֹלֵךְ אֶהֱרֹן וַיּוֹשֵׁב אֲצַל הַשֵּׁנִי, וּמַדְבֵּר עַל לְבוֹ כִּפִּי שְׂדָבָר עִם הָאָדָם הָרֵאשׁוֹן, עַד שְׂמִסִּיר אֵת הַשְּׂנָאָה מִלְּבוֹ. בְּאַחַד הַלַּיִמִם, הִיָּו נִפְגָּשִׁים שְׁנֵי חֲבֵרִים זֶה עִם זֶה, וְהִיָּו מִתְחַבְּקִים וּמִתְנַשְּׂקִים זֶה עִם זֶה, וְעוֹשִׂים שְׁלוֹם בְּיַנְיָהֶם. שְׂמַע עַל בְּעַל וְאֲשִׁתּוֹ שְׁעָשׂוּ מְרִיבָה, הוֹלֵךְ אֲצַל הַבַּעַל וְאוֹמֵר לוֹ: בַּשֶּׁבִיל שְׂפָנֵי שׁוּמַע שְׂתַגְרִירָתְ עִם אֲשֶׁתְךָ, אִם אֲתָה מְגַרֵּשׁ אוֹתָהּ, סָפַק תִּמְקָא מְדוּתָהּ, סָפַק לֹא תִמְקָא מְדוּתָהּ; וְעוֹד, אִם אֲתָה מוֹצֵא וּמִתְנַצֵּית עִמָּה וּלְבִסוּף גַּרְשׁוּהָ, הָאֵשָׁה הַשְּׁנִייה בּוֹיּוּכּוּחַ הָרֵאשׁוֹן תְּחַלַּת דְּבָרֶיהָ אוֹמְרַת לָךְ: קָדַ עֲשִׂית לְאוֹתָהּ אֲשָׁה רֵאשׁוֹנָה

כתוב במדרש : שְׂמוּנִים אֲלֶף בְּחוּרִים קְרוּאִים בְּשֵׁם אֶהֱרֹן וְצָאוּ אֶהֱרֹן מִשְׁנוֹ. שְׂכִינוֹ שְׁהַחֲזִיר בֵּין בַּעַל לָאֵשָׁה קְרוּא לְבָן אַהֲרוֹן כִּיּוֹן שְׁבּוּכּוּתוֹ נוֹלַד בּוֹ זֶה וְכֵן רֵאוּי לַהֲתַנַּהַג בְּדַרְכֵי אַהֲרוֹן הַכֵּהן אוֹהֵב שְׁלוֹם וְרוֹדֵף שְׁלוֹם.

כתוב במסכת ברכות (יו, א): מִרְגְּלָא בְּפִימִיה דְּבֵאֲבִי: לְעוֹלָם יְהִי אָדָם עוֹרֵם בְּיָרְאָה וּבְמַעֲנָה רַךְ, מְשִׁיב **חַמָּה וּמְרַבָּה שְׁלוֹם עִם אָחִיו וְעַם קָרוּבָיו, וְאֵפִילוֹ עִם גּוֹי בְּשׁוּק, כְּדִי שְׂיֵהֵא אֶהוּב לְמַעֲלָה וּנְתוּמָד לְמַטָּה וּמְקוּבַל עַל הַקְּרִיּוֹת. אֲמָרוּ עַלֵי עַל רַבּוֹ יוֹחֲנוּן בֶּן זָפַאי, שֶׁלֹא יִקְדִּימוּ אָדָם שְׁלוֹם בְּעוֹלָם, וְאֵפִילוֹ גּוֹי בְּשׁוּק**

"כִּיֻּסְפַר חֲרָדִים" (פרק ח) כְּתָב, שְׂאוּמְנוּתוֹ שֶׁל אֶהֱרֹן הִפְתּוֹ **הִיָּתְהַה לְהַתְּבַטֵּל מִתְלַמּוּדוֹ כְּדִי לְלַקֵּת לְשִׁים שְׁלוֹם בְּמַקּוּמוֹ, וְהִיָּה רוֹדֵף שְׁלוֹם גַּם בְּמַקּוּמוֹת אַחֲרִים כְּשִׁהְיָה שׁוּמַע שְׁשֵׁ מַחֲלַקַת.**

שׁוּאֵל בַּמַּסַּכַּת כֵּלָה רַבְתֵּי פ"ג מה הפירוש רודף שלום, כמו שכתוב בקש שלום ורדפוהו, ומסבירה המסכתא שבכל המצוות אין אדם מחויב אלא אם כן באה לידו, כמו שכתוב "כי תפגע שור אויבך", כי תראה חמור שונאך, על תבנה בית חדש, [פירוש המילה "כיי" בפסוקים לעיל אלו אם] אבל שלום בכל מקום, בקש שלום ורדפוהו. [צריך לרדוף אחריו ולהשיגו]

תנא שלום נתלך בשע"ו אותיות, ושע"ו באותיותיו, **מלמד שכל הרודף שלום, אין תפלתו חוזרת ריקם**

גדול הוא השלום העולם עומד עליו, שכתוב באבות בשלשה דברים העולם קיים, על הדין ועל האמת ועל השלום.

אמר בר קפרא גדול השלום שכן מצינו שבדה תורה לשון בדאי [שקר] כדי להטיל שלום בין אברהם לשרה, שנאמר ותצחק שרה בקרבה לאמר אחרי בלתי היתה לי עדנה ואדוני זקן, ולבסוף כתיב ואני זקנתי.וכן נפסק להלכה שמותר לשקר מפני דרכי שלום

האלשיך הקדוש (בויקרא פ"ו)
שׁוּאֵל מְדוּעַ כְּתוּב הוּי מִתְלַמְדֵיךְ שֶׁל אַהֲרוֹן הִיָּה צָרִיךְ לוֹמַר הוּי כֹּאֲהֲרוֹן הַכֵּהן לְמַה כַּתְּלַמְדֵיךְ וְכֵן מִסְפִּיק הִיָּה לְוֹמַר בְּמִקּוּם אוֹהֵב שְׁלוֹם וְרוֹדֵף שְׁלוֹם רַק אוֹהֵב וְרוֹדֵף שְׁלוֹם עוֹנָה הָאֲלִשִׁךְ שְׁתַּנָּא בֵּא לוֹמַר לַנוּ שֵׂא אִפְשָׁר לְהִיְוֵת כִּמוֹ אַהֲרוֹן אֲבַל לַפְחוֹת נְהִיָה בַּחֲיַתַּ תְּלַמְדֵיךְ שֶׁל אַהֲרוֹן וּלְלַמּוֹד מִמַּעֲשֵׂי אַהֲרוֹן וְלַהֲשַׁתְּדַל מֵאֵד לְהַדְבַק בְּדַרְכֵי כַּמָּה שְ

בן איש חי והליכות עולם פרשת חוקת דיני בישולי עכו"ם

[א] רז"ל אסרו פת של גוים להבדילנו מעכו"ם בתכלית ההבדל שלא נתערב ונרגיל עצמנו עמהם שעל ידו זה ימשכו הלבבות ויקרבו דעתם אלו לאלו ויבואו לזנות ולהתחתן עמחם וכמו שאירע בערבות מואב וגורו רק על פת של חמשה מיני דגן אבל פת קטניות, אורז ודוחן לא גזרו כיון שאינם חשובין ואין מביאין לילי ד קרוב דעת וגם אין לאוסרם משום בשולי גוים דאין עולין על שלחן מלכים ושרים דאף על גב שהאורז עולה על שלחן מלכים היינו אורז המבושל בקדרה אבל אורז העשוי פת בתנור אין עולה על שלחן מלכים :

[ב] כשגזרו רבותינו ז"ל גזרה זו של פת לא נתפשטה בכל מקומות ישראל אלא בפת בעל הבית שעשאו לבני ביתו אבל בפת של פלטר שעושה למכור לאחרים לא נתפשט האיסור הזה בכל המקומות מפני הדחק דחיי האדם תלוי בפת ולכן יש מקומות שנוהגים היתר בפת פלטר במקום שאין פלטר ישראל דאין קרוב דעת כל כך כיון שעוסק באומנותו ויש מקילין לקנות מן פלטר גוי אפילו שיש פת פלטר ישראל מצוי וכן נוהגים בבגדד ורבינו האר"י ז"ל מחמיר אפילו בספק אם הוא מפלטר ישראל או פלטר גוי :

[ג] פת עכו"ם הקובע לאיסור הוא מקום האפיה לכן פת בעל הבית אסורה לעולם אפילו קנאה פלטר ואפילו שלחה לישראל לביתו ושל פלטר מותרת לעולם אפילו קנאה פלטר בעל הבית גוי ומותר לאוכלה אפילו בבית הגוי הפלטר אבל אם הבאי לו הפלטר מהפת שאפה לצורך ביתו אסורה באכילה :

[ד] פת של בעלי בתים אין לה היתר עולמית אפילו במקום דאינו מצוי פת ישראל ואפילו אם ירצה לבשלו לפת זה לאכלו על ידי בישול אסור דלא פקע איסורו בכך ואפילו אם הוא בשדה שאין שם חשש תתנות אסור ואין היתר פת בעלי בתים אבל בהיכא דעברו עליו שלשה ימים מעת שעת שלא אכל פת או בשבת משום עונג שבת : **[ומכל מקום בשעת הדחק במקום שאין פת פלטר מצוי כלל, מותר לאכול מפת בעל הבית]**

[ה] כשנמצא בבית גוי ושם אין מצוי פלטר גוי למכור כשאופין הפת ניח הישראל קיסם דהיינו שיתכך עץ בתוך התנור ובוה ממכיר כל הפת שבתנור שאין הדבר אלא להיות היכר הדפת שלהם אסורה ומאחר שבחתיכת עץ אחד שהניח ישראל מוסיף חום מעט בתנור וכל תוספת חום אפילו מעט מקרב הבישול הוי היכר בזה מיהו צריך שיכוין שהוא מסייע בהטלת הקיסם כדי להכשיר אבל אם זרק קיסם לתנור כמתעסק בעלמא שלא כיון כדי להכשיר לא מהני כלום :**[ישראל מחלל שבת בפרהסיא פתו מותרת שהוי מותר להתחתן עם בתו]**:

[ו] ישראל שמביא גוי לביתו לאפות בתנורו ויהרו בני הבית ליתן בידם בתחלת היסק של התנור אגודה אחת של עצים ואז הגוי גומר ההיסק ואופה ויש לסמוך על הטלת העצים שהטילו בידם באפיה הראשנה דהיינו שממלא את התנור פת ורודה אותו וכן באפיה שניה שחוזר וממלא התנור פת ורודה כי כח הסקה שלהם עודנה בתנור באפיה השניה אבל אחרי זה צריך שיחזרו ויניחו עצים בידם כדי למלאת התנור פת באפיה השלישית וכן על זה הדרך :

[ז] פת של ישראל שאפאה הגוי ולא הניח הישראל קיסם ולא חיתה באש הרי זה אסור כדין פת בעל הבית גוי ואם מפסיקם אם נעשה הכשר לתנור על ידי ישראל או לאו, מותר דספיקא דרבנן לקולא :

[ח] המושלים שנותנים בכל יום פת למשרתים הרי זה כפת פלטר ומיהו אינו מותר אלא כבהאי גוונא שהם נותנים לו הפת בידו לעשות בו מה שירצה לישראל או למכרו כי דבר זה עליהם בתורת חק לתת כל יום פת קצוב לאלו אבל ישראל שבא אורח לבית הגוי ואפו לו פת בעבורו והביאו לפניו דוקא כי הם כבר אכלו אף על פי שלא אפו אלא בעבורו אין זה חשיב כפת פלטר אלא בעל הבית ואסור והזכור לאברהם למד מדין אז היתה בהיכא דאופה האיש בשביל ישראל לתת לו הפת צידה לדרך ואצלי אין היתר הרי ברור עדיין :

[ט] דבר שבשלו גוי אפילו בשולי בבית ישראל ובכלי של ישראל אסורו חז"ל משום חתנות ועוד יש בזה טעם אחר שמא ירגיל ישראל לאכול מן תבשיליהם ויאכילחו דבר טמא אך לא אסרו חז"ל בבישולי גוים אלא בדבר שאינו נאכל כמו שהוא חי וגם עוד תנאי שני שיהיה אותו דבר ראוי לעלות על שלחן מלכים ללפת בו הפת או לקנות סעודה או בתורת מאכל ואף על פי שאינו נאכל בתורת לפתן ובין אם נשתנה מברייתו על ידי הבישול בין אם לא נשתנה אלא ניכר עדין לאחר הבישול כמו בתחילה הרי זה אסור משום בשולי הגוים. שולחן מלכים הוא אלו דוקא מלכים אלא אפילו על שלחן שרים שבארץ ההיא נמי אסור וכן סבר רבינו האר"י ז"ל :

[ן] האורז אף על פי שהפת שלו מותר כדכתבנו לעיל מכל מקום אורז שבשלו גוי אסור משום דאורז מבושל הוא עולה על שלחן מלכים ואפילו במקומות שאין דרכם ללפת בו את הפת מכל מקום הוא עולה בתורת מאכל והכמיון אסורין בבשול משום דעולין הם על שלחן מלכים ושרים והשומין יש בהם איסור בשולי גוים :

[יא] ביצה אף על פי שראויה לגומעה חיה אם בישלה גוי אסורה ואם בשלה ישראל בתחילה אפילו כל דהו וסלקה ואך דרך לקחה גוי וגמר בשולה מותר :

[יב] חומס שקלו הגוים רבנו האר"י אסרו מדינא לפי שעולין על שלחן מלכים ושרים של אותם המקומות שעושין אותם הקליות ומשמע דאוסרם גם במקום שאין עולין על שלחן מלכים או שרים מפני שבמקום שעושין אותם עולין וכן פסק בשו"ת חיים שאל .**[חומס מותר שאין בו משום בישולי גוים שכחב מרן שכן המנהג, ואוכל שנאסר משום עוולה על שלחן מלכים אם אותו מאכל במקום אחר לא עולה על שלחן מלכים אינו נאסר]** ותורמוסין מותרין ומה שהזהיר רבינו האר"י ז"ל שלא לאכלם מתורת חומרא דוקא ועוד כתב שם דאין לשנות קו"ם החלב אחר שנקפה החלב ונבדל המים ממנו **[מרן התייר ואין בו משום איבר מן חי]**

[יג] פולין קטנים אם הם קלויים מותרים דאין הקלויים עולין על שלחן מלכים

או שרים אבל השלוקין אסורים דעולין על שלחן מלכים או שרים ותמרים המרים קצת שאינם נאכלים אלא על ידי הדחק אם בשלם גוי אסורים

[יד] הלפת וכן סלק אדום יש בהם איסור בישולי גוים כיון שעולין על שלחן מלכים או שרים ואף על פי שיש קצת בני אדם דאוכלים אותם חיים בטלה דעת וכל של בישולים או מבושלים בקדרה אבל הצלוין באפר חם אף על פי שטעמם טוב עם כל זה מחמת שהם מלולכלים באפר והוא דבוק בהם ואי אפשר להתקנח מחמת שהוא דבוק בלחלוו שבהם על כן אין עולים על שלחן מלכים ושרים דמאיסי להו ואין לומר דיקלפום ויביאום לפניהם חדא דאי אפשר שלא ידבק אפר בתוכם ועוד אפילו אם אכלו להזהר בהם להעביר הכלוך מעל התוך שלהם ואין ראוי התוך שלהם לפשו בהיותו בפני עצמו לכבד בו מלכים או שרים ועוד מחמת שהוא לח ימאס באחיזתם בו לבדו :

[טו] סופגנין של גוים שביליתם רכה ונאפה על ידי משקה לאו נהמא הוא ואסורין משום בשולי גויים וכן זנגולה שהם סופגניות שביליתם רכה ומטגנים אותם הדבר אסורה משום בשולי גוים **:[זנגולה שטיגנו במסעדת של ישראל יש להתייר מספק ספיקא, סופגנים שביליתם עבה וטיגנו אותם בשמן אין בהם משום בישולי גויים]**

[טז] קפה יש אסרין ויש מתירין ועמר רבינו האר"י ז"ל אסרו אך אין בידנו למחות על ידי המקילים שיש להם על מה לסמוך ובפרט במקום שפיט המנהג להתייר ובגדד המנהג פשוט שלשות קפה אפילו במקום הוועד שלה ובודאי בעל נפש צריך להחמיר והצנועין מושכין ידיהם ממנה ברם אפילו אדם חשוב אם הולך לבית גוים גדולים לעשות ביקור נימוסין מוכרח הוא לשתות מכמה סיבות

יש בהם טעם:**[קפה אין בו משום בישולי גויים וכן המנהג ונכון הוא]**

[יז] חטים ששולקין הגוים חצי בישול עם שמגעים למאכל בן דרוסאי וחוזרין ומייבשים אותם מותר לקנותו מן הגוים כדי לבשלו ולאכלו דבישול הגוים אינו חשוב כלום כיון דנתייבש ותו לא חזי וכן המנהג פשוט בבגדד וכתב ערך השלחן דאם נעשה ברג"ל על ידי ישראל ובישלו הגוי בישול שני אין לו היתר מצד בישול ראשון שבשל ישראל: פרי שנאכל חי על ידי הדחק אם בישול הגוי כמרחקת או בכל גזרה אסור משום בישולי גויים כדעת מרן שולחן ערוך : [יח] אין הבערת וחיתוי התנור מועלת אלא בפת אבל בשאר דברים המתבשלים אין מועיל אלא ההנחה על האש או שיעשה הישראל שאר צרכי בישול כגון שיתהפך ויניח באופן שבלא זה לא היה מתבשל ואף על גב שהרמ"א התייר הדלקת התנור גם בבישול כה פת דעת מרן ז"ל לאסור וגם בדיעבד יש להחמיר ואפילו לדעת המתירים בחיתוי זה אינו אלא אם כן חותה בגחלים קודם שהגיע למאכל בן דרוסאי וגם שהיתה באופן דהחתיי ההוא מועיל להוסיף הבישול :

[יט] והא דמהני ההנחה על האש לדין היינו דוקא אם הניחה במקום שראוי להתבשל שליש בישולו שהוא שיעור מאכל בן דרוסאי ואם לאו יש לאסור גם בדיעבד ולכן אם הניח ישראל הבשר או הקדרה על גחלים עוממות שאין ראוי להתבשל שליש בישולו ובא הגוי והפך בו ונתבשל אסור וכן אם הניחה ישראל מקום שראוי להתבשל שליש בישול קודם שנתבשל שליש בא הגוי וסלקה משם והניחה בפנים יותר הרי זה אסור דהא נתבטלה מעשה ישראל קודם שנתבשל שליש בישולו :

מעשה מהזוהר רבי חניא ורבי יוסי היו הולכים בתרין. בִּיְנֵיתִם רָבִי אִישׁ אֶחָד שֶׁהָיָה מְאֻסָּף פְּעֻטוֹף שֶׁל מְצוּה וְכֵלֵי יָדָיו קְשׁוּרִים בַּחֲתָיו. אָמַר רָבִי חֲנַיָא, הָאִישׁ זֶהוּ, אֶחָד מִן הַשְּׁנַיִם שֶׁ בֵּו - או שְׂהוּא צָדִיק שֶׁלֵּם, או שְׂהוּא מְבַבֵּיל לְרַמּוֹת אֶת בְּנֵי הַעוֹלָם. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי, הֲרֵי הַחֲסִידִים הַעֲלוּנִים אֶמְרוּ, הֲוֵי דָן כָּל אֶדָם לַכֶּף זָכוֹת. הִנֵּה שְׂנִינּוּ, אֶדָם שְׂוִיצָא לְדָרָךְ, וְהַפְּנּוּ לְשִׁלְשֵׁה דְבָרִים - לְדוֹרוֹן, לְקָרָב, וְלְתַפְלָה. מִנְּהַן לָנוּ? מִיַּעֲקֹב. שְׁתָּרִי הוּא הַתְּפִלָּה לְשִׁלְשֵׁת אֵלוּ, וְזָרַךְ עֲצָמָי לְדוֹרוֹן, וְהָנָה בוּ כְּלֵי זָן לְקָרָב וְלְתַפְלָה. הַקְּוֹם הֵךָ הוּא הוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ, הִנֵּה יֵשׁ בוּ עוֹטוֹף שֶׁל מְצוּה לְתַפְּלָה, וְהָנָה בוּ כְּלֵי זָן לְקָרָב. כִּינּוּן שֵׁשֶׁשׁ בוּ שְׁנֵי אֶגְלָה, הַשְּׁלִישִׁי אֵין לְרָדְף אַחְרֶיהָ. כְּשֶׁקָּרַב אֶלֶיהֶם, נִתְּנוּ לוֹ שְׁלוֹם וְלֹא הִשִּׁיב לָהֶם. אָמַר רַבִּי חֲנַיָא, הִנֵּה אֶחָד מֵאוֹתָם הַשְּׁנַיִם שְׂרָאוּיִים הֵלִיּוֹת בוּ - אֵין בוּ, שְׁתָּרִי לֹא תַקּוּן עֲצָמוּ לְדוֹרוֹן, וּבְדוֹרוֹן כְּלוּל הַשְׁלוֹם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אוּלַי הֵיךָ מִשְׁתַּדֵּל בַּתְּפִלָּתוֹ, אוּ שְׂמַרְחִישׁ תַּלְמוּדוֹ כִּי יִשְׁלֹא יִשְׁפַח אוֹתוֹ. הִלְכוּ יַחַד, וְלֵד דְּבַר אוֹתוֹ הָאִישׁ עִמָּהֶם. אַחַר כֶּךָ נִשְׁמַטּוּ רַבִּי חֲנַיָא וְרַבִּי יוֹסִי וְהִשְׁתַּדְּלוּ בַתּוֹרָה. כִּינּוּן שְׂרָאָה אוֹתוֹ הָאִישׁ שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִים הֵיךְ בַּתּוֹרָה, קָרַב אֶלֶיהֶם וְנָתַן לָהֶם שְׁלוֹם. אָמַר רַבִּי לֵהֶם, רַבּוּתִי בְּמֵה אֶחָד מֵאוֹתָם הַשְּׁנַיִם שְׂרָאוּיִים הֵלִיּוֹת בוּ - אֵין בוּ, שְׁתָּרִי לֹא תַקּוּן עֲצָמוּ לְדוֹרוֹן, וּבְדוֹרוֹן כְּלוּל הַשְׁלוֹם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אוּלַי הֵיךָ מִשְׁתַּדֵּל בַּתְּפִלָּתוֹ, אוּ שְׂמַרְחִישׁ תַּלְמוּדוֹ כִּי יִשְׁלֹא יִשְׁפַח אוֹתוֹ. הִלְכוּ יַחַד, וְרָחַי הַקְּדוֹשׁ בְּרָךְ הוּא יִדְּוּ אֶתְכֶם לְתַפְּלָתִי אֶחָד מִן הַתְּפִלָּה אוּ מִן הַחִישׁ בַּתְּלמודךְ. אָמַר לָהֶם, הַקְּדוֹשׁ בְּרָךְ הוּא יִדְּוּ אֶתְכֶם לְתַפְּלָתִי זָכוֹת. אָבָל אִמַּר לָכֶם, יוֹם אֶחָד הֵייתִי הוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ, מִצְּאֵתִי אִישׁ אֶחָד וְהַקְּדַמְתִּי לוֹ שְׁלוֹם, וְאוֹתוֹ אִישׁ הֵיךְ שׁוֹדֵךְ, וָקָם עָלַי וְעָצַר אוֹתִי, וְאֶקְלָמָא שְׁהִתְגַּבְּרַתִּי עָלָיו הַצִּטְעוֹרָתִי. מֵאוֹתוֹ יוֹם בְּדַרְתִּי יִשְׁלֹא אֶתְקַדִּים שְׁלוֹם, רַק לְאָדָם צָדִיק, אָבָל אִם הַקְּדוּשִׁי בְּרָאוּשְׁנָה, מִשּׁוֹם שֶׁכִּבְלוּ לְעָצֵר אוֹתִי וְהִתְגַּבַּר עָלַי בְּכֹחַ, מִשּׁוֹם שֶׁאָסוּר לְהַקְדִּים שְׁלוֹם לְאִישׁ רָשָׁע, שֶׁתְּקַבּוּב (ושעיה מט) אֵין שְׁלוֹם לְמַח ה' לְרָשָׁעִים.

וְאוֹתָהּ הִשְׁעָה שְׂרָאֵיתִי אֶתְכֶם וְנִתְּתֶם לִי שְׁלוֹם וְלֹא הִשְׁבַּתִּי לָכֶם, הַשְּׁדַתִּי אֶתְכֶם, מִשּׁוֹם שֶׁלֹּא רָאִיתִי כָכֶם מְצוּה שְׂרָאִיתַח בַּחוּץ, וְכִמּוּ כֵן הֵייתִי חוֹזֵר עַל תַּלְמוּדִי, אָבָל עֲכָשׁוּ שְׂרָאִיתִי אֶתְכֶם שֶׁאֵתֶם צְדִיקִים, הִנֵּה הַדֶּרֶךְ מִתְּקַנֵּת לִפְנֵי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֲשֶׁרְנִי שֶׁלֹּא טָעִינוּ בָךְ, וְרָחַי הַקְּדוֹשׁ בְּרָךְ הוּא שֶׁלֵּךְ אוֹתָךְ אֶלֵינוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מִשּׁוֹם שֶׁטּוֹב הוּא לְשֶׂרְאֵל, יֵשׁ לְשֶׂרְאֵל חֶלֶק לְעוֹלָם הָזֶה, וּבַעוֹלָם הַבָּא לְרֵאוֹת עַן בְּעֵין אֶת מֵרְאֵה הַכְּבֹד, כְּתַבְתּוּ (ישעיה נב) כִּי עוֹן בְּעוֹן יָרָא בְּשׁוֹב ה' צִיּוֹן. בְּרָךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. שְׁנִינּוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מִן הַיּוֹדוֹת שֶׁהִתְעַלָּה רַבִּי מִשְׁעוּןוּ מִהִמְקַטְרָה, הַדְּבָרִים הִלְלוּ לֹא תִפְסּוּ מִן הַחֲבָרִים הַיּוֹדוֹת אֶתְכֶם עֲלוּנִים הֵיךְ מִשְׁתַּבְּלִים וּמִתְגַּלְּגִים מִבְּיָנֵיהֶם, כִּפְאֹלוּ שֶׁתְּפַנּוּ בְּאוֹתָהּ בְּהֵר סִינֵי, אֶחָד שְׁמַת קְתוּב (בראשית ה) וַיִּסְקְרוּ מַעְיָנוֹת תְּהוֹם וַאֲרָבוֹת הַשָּׁמַיִם, וְהָיָה הַחֲבָרִים מִרְתָּשִׁים דְּבָרִים, וְלֹא מִתְקַסְמִים בָּקָם. [זוהר מלך דף קה/רח]

סיפורים מחזקים

" כבד את אביך ואת אמך למען יארכון ימך" (כי.ב). מוסר כליות.

בצפון תל אביב היה בית כנסת שבקושי "גירד" מיניין מתפללים. יום אחד החל להגיע למקום מבוגר בן שבעים. הוא לא ראה דתי מבית. הוא נהג להתפלל ומיד לצאת. רב בית הכנסת התפלא. בדרך כלל אדם כזה מגיע לאזכרה וכי ומעולם לא ראה שבגיל כה מבוגר אדם כזה חוזר בתשובה. לאחר כמה פעמים שהאיש הופיע, פנה אליו הרב: "האם אתה זקוק לעשות אזכרה? אני פה הרב, תוכל להגיד לי". "לא. אני חוזר בתשובה". הרב נדהם:"מה קרה?". "האם שמעת על הסיפור של הרב רביץ ז"ל?" הרב נזכר במקרה שאירע עם הרב רביץ שעשה קידוש השם. הוא היה זקוק להשתלט כליה וכל ילדיו נלחמו בנייהם מי יתן את כליתו לאביו. לבסוף ניגשו לדין תורה אצל הרב אלישיב זצ"ל, שפסק כי לכבוד זכות הבכורה. ואכן הבכור תרם לאביו כליה. הדבר התפרסם ועשה קידוש השם גדול. "כך שמעתי. באמת קידוש השם בעיניים... – הפטיר הרב. "אז תדע, כבוד הרב, שלי קרה אותו סיפור בדיוק! הייתי זקוק להשתלט כליה והרופאים פנו אל ילדי. בני אמר שהוא נוטע עוד מעט למסע בחו"ל והוא זקוק לכוחות ותורמת הכליה תחליש אותו. פנו לבתי, והיא טענה שעוד מעט היא מתחילה סמסטר חדש באוניברסיטה והיא זקוקה לכוחות ללמוד, ולכן אף היא אינה יכולה". כאן פרץ הזקן בבכי והמשקיף:"הנה, אתה רואה? נתתי לילדיי את החיים, השקעתי בהם הכל, הזרמתי כספים בלי סוף, שלחתי אותם ללמוד, נתתי להם חוגים ומה לא והם ישאירו אותי ככה! הייתי מאוד מדוכדך. בדיוק אז ראיתי את הכתבה בעיתון על דין התורה בין ילדי הרב רביץ וראיתי מה זה הכוח של התורה, ובאותו הרגע החלטתי לחזור בתשובה..." (ברכת דוד).

הקשר בין שתיית העראק לשם ה'
תלמיד חכם מרבני העיר נתיבות, סיפר לנו שפעם אחת הוא שהה במחיצתו של האדמו"ר סיידא באבא סאלי זיע"א במהלך סעודת מצווה כשעמם נמצא גם חתנו של האדמו"ר, רבי דוד יהודיוף זצ"ל. כידוע, היו לרבינו כוונות ועניינים גדולים בשתיית העראק ובאותו ערב מזג האדמו"ר עראק שלשושתם. ליבו של אותו תלמיד חכם החסיר פעימה, מעודו לא בשתיית עראק, וכאשר הרב וחתנו החלו לשתות בהרימם את כוסותיהם והפניהם למעלה, ניצל אותו התלמיד חכם את ההזדמנות שהרב אינו רואה ושתה עין הצלחיל החלחיק את כוס העראק בכוס מים שניצבה לפניו ומיד שחה הכוס כשפניו למעלה כאילו שחה עם יחד. מיד במים שנתות נלח הרב מכה על השולחן ביד ימיניית ואמר בקול גדול "מישהו כאן רימה אותי, מישהו כאן רימה אותי". תדהמתו על תלמידיו חכם הייתה עצומה, הוא התפלא כיצד ידע הרב את מה שנעשה שלו שראה. ענה לו סיידא בבא סאלי "יוכי הנך חושב שאני שותה עראק להנאתי", כשאני שותה עראק אזי מכוון בארבע אותיות שם ה', ובתוך כדי שתיה כשהחלפת את הכוס ראיתי שאחת מארבע אותיות

"ברו" מים בכביש ירושלים תל – אביב

עדות זו שמענו מאחד מעוזריו הקרובים של האדמו"ר זיע"א שהתלווה לאדמו"ר, בניסיעתו לירושלים. במהלך אחת מנסיעותיו של האדמו"ר לירושלים הגיע עת תפילת מנחה והאדמו"ר צוק"ל חשש שיחשיך קודם שיסיקו לעמוד בתפילה, הרב חורה להגך לעצור בצד הכביש וכדרכו בקודש ליטול ידיו קודם התפילה, ביקש מנהגו להשיג לו מים לנטילת ידיים. חזר הנהג לאחר מספר דקות וענה לרב כי אין מים באזור. כששמע זאת האדמו"ר הוא יצא מרכבו ונגש לצד הדרך והתכופף לכיוון הקיר ולפתע ראה הנהג שהחלו מים לזרום והרב נטל את ידיו ועמד להתפלל מנחה. עד הראיה מספר מי באותו מקום בו עצרו, לא היה שום סימן או סיכוי לברז מים כלל. באחת מניסיעותיו הבאות לירושלים, עיצ אותו נהג באותו מקום כדי לבדוק אם יש מקור מים באותו מקום אך לא היה שום סימן למקור מים.ם ה' אינה מיישרה כראוי ומיד הרגשתי שקרה כאן משהו

הבבא סאלי לא אכל מהחמין בשבת

הצדיק הבבאבא סאלי זצ"ל אמר דברי תורה בשולחן השבת, והרבנית הגישה את החמין. המשקיף הצדיק לומר דברי תורה מאירים ושמים, שזר רעיונות על פרשת השבוע, ולא שם לבו לתבשיל המהביל המצטנן והולך. כשיסיים, שקע במחשבות. כמעין הנובע בתורה היה, ולא השמיע אלא כטיפת מים רעיונותיו. ומובן, שהמסובין לא התחילו לאכול לפניו. העירה הרבנית:"כדאי להתחיל לאכול בחמין, ואז יוכלו המסובין לאכול בעיה. החמין כבר קיין". הצדיק שמע, ולא הגיב. העמיק בשרעפיו. הבינה הרבנית שדברים בגו. שאלה:"האדם דבר מה אינו ששורה?" "הלכה פסוקה היא, שאין לאכול תבשילים שנעשו תוך חלול שבת". הסטיר. נחרדה הרבנית:חלול שבת? בבית הצדיק?! אמרה:"במו ידי הנחתי הסיר על פה הגז ביום שישני, בעוד היום גדולי". הצדיק לא ענה, רק נענע בראשו כמסכים עם דבריה, והמשקיף החרה כבבשוני מחשבותיו. קמה הרבנית וחסירה את קערת החמין מהשולחן. הסתפקו בבשרים קרים ובתוספות שהיו בשפע. הפעם טעם הצדיק בתחילה, והכל אכלו ושבעו ושררו בלב שמח. במוצאי שבת נכנסה השכנה לעזור. אחת ממעריצות בית הצדיק הייתה, והגישה עזרה בהכנת המאכלים. עתה באה לעזור בהחדת הכלים. "איך היו החמין השבת", שאלה. הרבנית לא רצתה להאריך במאורע התמוה, חסר הפרש. ענתה סתומות:"בככל שבת"... "היה לכם מזל שכך היה", צהלה השכנה. נננה בה הרבנית עינייה תמהות, והיא הסבירה בעיניים ברוקות:"אאלה את הסוד, אלמלא אני, לא היה לכם חמין לשבת!" "מדוע", תמחה הרבנית. "הרי עמד על מקומו מערב שבת!" "רחוק מן האש עמד", הסבירה השכנה. "אלו היה נשאר שם כל הלילה, יוצא היה חור ותפל. לכן הזויתוי והעמדתיו בליל שבת על נאש עדי שרתח כדבעי, ואז. לפני שיחךך, הזוחרתי למקומו! אם יצא מוצלח, הרי זה בזכותי..." שמעה הרבנית. ולא הגיבה. לא רצתה לצער את השכנה בכפלים. לומר לה שעשתה שלא כדין, ומנעה עונג שבת מהצדיק ומכל המסובין...

כחנתו של הרב שלא ידבר במיקרופון בשבת

מדינת תוניסיה רעשה לגעשה. הגיעו משועות שחיילי צבא מדינת ישראל הפציצו מסגדים מסלמים, ושמשו קולות לפרוע פרעות ביהודים. כדי להשקיט את הרוחות שלחה הממשלה אחר הרב הראשי, הגאון רבי פאראגי וזאן זצ"ל, שישמיע מעל בימת האסיפה הלאומית נאוים חריף בגנות המעשה ויستیגג ממנו בשם הקהילה היהודית. דא עקא, שדרשו מהרב שיבוא בשבת

, וישא דברי שבט, במיקופון, תוך חילול שבת. אכן יסרב, יקאו בכך הזהות עם חילול קדשיהם, וסעלה הרוחות תסכן את חיי הקהילה היהודית. ופיקוח נפש דוחה שבת... נענה הרב בחכמה: "וודאי, הייתי בא רבצון- ראשית, משום שאנו מסתייגים מהמעשה באמת ובתמים ושנית, משום שאפילו ספק פיקוח נפש דוחה שבת. אבל אל יתפרסם בעולם שרבה של הקהילה היהודית נטע בעיצומה של השבת להשמיע יגויו, והשמיעו תוך חילול שבת – מה יאמרו, שאיימו על חייו, והכרח ואלץ. יתעלמו מתוכן דבריו, וישמיעו ביקורת על הממשלה, שאילצה את הרב לחלל את השבת... כדי לשמור על כבודה של הממשלה וכדי שיתייחסו לדברי המחאה, יש לדחותם לאחר השבת..." השתכנעו, וקבעו את האסיפה ליום ראשון...

החומץ שדלק בשמן ללמוד תורה

מספור על הגאון רבי משה חדאד זצ"ל, שפעם אמרה לו אשתו מרת וכיה שיש לקנות שמן, כי פח השמן התרוקן. אמר לה: "ברצות השם, מחר אקנה". בלילה סנה כהרגלו לעסוק בתורה. בקש שהדליק את המנורה ולא נדלקה, כי אז קנה. נכנס למטבח, גשש ומצא פח השמן, הגיר ממנו למכל המנורה והצית בה את האש, למד לאורה עד אור הבוקר. כשבקש ללכת לתפילה הזכירה לו לקנות פח שמן. תמה:"הלא הפח כמעט מלא!". עשיו תמחה אשתו. הראה לה את הפח ממנו נטל בעבור המנורה, וקראה:"הלא פח חומץ הוא!" בדקו במכל המנורה, ומצאוהו מלא עד חציו בחומץ. לאורו, למד כל הלילה!

לא התרפא עד שקיבל לשמור שבת

סח הגאון רבי רפאל כדיר צבאן זצ"ל: מעשה בפורץ גדר, שפתח חנותו בשבת. שלח הרב להזהירו, ולא שם לבו. לשבת הבאה הייתה חנותו גסורה, כי חלה במחלה קשה. הלכה אשתו למקור המחלה, ובאה לפני הרב לבקש מחילה. שמע הרב, ולא ענה. הלכה בפחי נפש. הגיעה לביתה, וראתה שמצבו החמיר. מהרה אל הרב, והתחננה על חיי בעלה. שועה שיסיר הקפדתו, ושתק. שבה לביתה, ומצאה שבעלה עומד למות. חזרה בשלישית: קראה:"אם אני מעלתו נוטע בגין גשש, יעשה בגללי, שלא בשאר אלמנה!" נענה הרב ואמר "טעות בידך! לא בגללי הוא חולה, ולא בגללי ירפא. השבת תבעה עלבונה, וי"וכלה היא שתרחם" אם יפיסנה. אזי יתקיים בו:"שבת היא מלצועק, ורפואה קרובה לבוא!" שובי לביתך ואמרי לו, שאם יקבל על עצמו לשמור שבת כהלכתה ולא יפרוץ בה פרצות, יעמוד מחליו!" מהרה לביתה, והשיגה הבטחתו. בתוך שעה קלה חלה הטבה במצבו, וכעבור כמה ימים הבריא כליל והקפיד על שמירת השבת. (ישירי הנפש", בראשית אות ד).

התחשבות בקריאת השם לא לצער את השכן

רה"ג זילברשטיין שליט"א סיפר את המעשה הבא. זוג שנולד להם בן, וסיכמו ביניהם לקרוא "יהונתן". ע"ש אבי האישה שנפטר. רק דא עקא שיום לפני הברית נפטר ילד בבנין בשם "יהונתן" ב"מ. מיד התעורר חשש בלב הורים אם כדי לקרוא בה הזה ואולי "סיימנא מילתא" שהדבר חלילה יסכן את בנה וירע את מצבו? מצד שני כוונתם בשה"כ לקרוא ע"ש אבי האישה והכוין לה שום קשר לילד הנפטר. כך שאולי אין סיכון בדבר. עלו ההורים הבוכים לביתו של הגאון רבי שלמה זלמן אויירבך זצ"ל ושטחו את שאלתם. הגרש"ז אויירבך ששמע את השאלה ופסק באופן חד משמע שלא לקרוא לילד בשם יהונתן!!! האבן גולה מעל ליבם של ההורים, שבלא התיי כבר הספיקו להליכות מהשם, וכל שאלתם נבעה מפני המנהג לכבד ולקרוא ע"ש ההורים שנפטר. כעת שהורה להם הגרש"ז שלא לקרוא "יהונתן", נרגעו. כאשר יצאו ההורים שאל אחד הנוכחים את הר